

„ Η Έλληνική νύχτα „

ΠΟΙΗΣΗ, ΕΚΔΟΣΗ «ΚΕΔΡΟΣ» 1974

Το ὄ Ίδιου:	
Κύκνοι στὸ Λυκάφως	1939
Λυρικό Τσιτά	1950
Αἴθουσα Ἀναμονῆς	1957
Τὰ μάτια τῆς Κίρκης	1961
Εἶδωλα	1964
Κλειστός Κήπος	1966

Γνήσια λυρική φλέβα ὁ Γιώργος Γεραλῆς ἀπὸ τὸ 1939 λειτουργεῖ (στὴν κυριολεξία) τὴν Ποίηση «πὺ ἀπὸ τὸ χρέος μὴ κινῶν» μὲ τὸ πάθος, τὴ συνέπεια καὶ τὴ σεμνότητα τοῦ ἀληθινοῦ δημιουργοῦ. Ποτέ δὲ θέλησε νὰ εἶναι τίποτε ἄλλο ἀπ' αὐτὸ, πὺ εἶναι ἡ φωνὴ του. Δὲν εἶναι ἀπὸ κείνους πὺ «ἐπηξάν τ' ἀηδόνι τοῦ λυρισμοῦ στὸ λαρύγγι του» γιὰ χάρη ὁποιασ ἰσολογίας ἢ καὶ ὁποιασ ἀπαίτησης τῶν καιρῶν. Κι ὅση τιμὴ τοὺς πρέπει αὐτοὺς τοὺς τελευταίους (ὅταν αὐτὸ τὸ κάμαν ὅπως ὁ Μαγιακόφσκι φλεγόμενος ἀπὸ τὸ πάθος τῆς ἰδέας) ἄλλη τόση τιμὴ τοὺς πρέπει καὶ τῶν ἄλλων πὺ σάν τὸ Γιώργο Γεραλῆ δὲν ψεύτισαν τὸν ἑαυτὸ τους δὲ νόθευσαν τὴ γνησιότητά τους. Καὶ τὸ μεγάλο ναί ἢ τὸ μεγάλο ὄχι, τὸ εἶπαν μὲ τὸν τρόπο τους.

Τώρα πὺ μπαίνουμε σὲ μιά περίοδο τῆς χώρας (καὶ ἐπὶ τέλος στὸ χῶρο μας, τὸ χῶρο τῆς Ἀριστερᾶς) κριτικῆς ἀντιμετώπισης καὶ διαλόγου εἶναι ἀνάγκη πολὺ γρήγορα — ἂν πιστεύουμε πῶς ἢ Τέχνη εἶναι «ἐκφραση κοινωνικῆ» — νὰ δοῦμε μὲ νηφαλιότητα τὸ πρόβλημα τῆς νεώτερης ποίησης ἀπὸ τὸ '40 καὶ δῶ. Προλαβαίνουμε νὰ πῶμε πῶς ἢ δουλειὰ τοῦ Γιώργου Γεραλῆ δὲν ἔχει νὰ φοβηθεῖ ὁποιαδήποτε κριτικὴ ἀντιμετώπιση. Εἶναι ἀληθινός. Καὶ δὲν εἶναι ὁ μόνος. Ἔχουμε πολλοὺς ἀληθινῶς ποιητῆς σ' αὐτὸν τὸν τόπο, πὺ ἢ σιωπῆ ἔχει καταχωνιάσει, ἀλλὰ εἶναι βέβαιο πῶς ἢ σιωπῆ ὀφείλονταν σ' ἐνδογενεῖς ἀδυναμίες μὰ κι ἐξωτερικῆς δυσκολίες τοῦ κινήματος. (Μιλᾶμε φυσικὰ γιὰ τὸ δικὸ μας πάντα χῶρο).

Τὸ τελευταῖο βιβλίο τοῦ Γιώργου Γεραλῆ «Ἡ τελευταία νύχτα καὶ τέσσερις ἀκόμα ποιητικῆς ἐνότητες», ὅπως εἶναι ὀλόκληρος ὁ τίτλος του, εἶναι ἓνα βιβλίο σημαντικώτατο. Δὲν συζητοῦμε βέβαια θέματα γραφῆς ὅπου ἢ μαστοριά τοῦ ποιητῆ εἶναι ἄψογη, τελειωμένη καὶ δικαιωμένη, χωρὶς πουθενὰ τὸ πάθος τῆς τελειότητας, ὡς πρὸς τὴ φόρμα νὰ στερεῖ τὸν περιεχόμενο λυρισμὸ ἢ νὰ ἀπρωτεύει τὸν ψυχισμό τοῦ ποιητῆ. Εἶναι αἰγούρο πῶς ὁ ποιητῆς καὶ στὸ ξαναδούλεμα τῶν στίχων του, περιμένει τὶς στιγμῆς «ποιητικῆς εὐφορίας» καὶ δὲν ἐπιμένει στὴν ἐπιμέλειά τους ἐγκεφαλικά. Εἶναι αὐτὸ πὺ μᾶς κάνει νὰ βρίσκουμε τόσο καθαρὴ τὴν «ποιητικὴ εἰλικρίνεια» πὺ εἶναι βέβαια διάφορη ἀπὸ τὴν ἄλλη, τὴν εἰλικρίνεια ὅπως τὴν ἐννοοῦμε στὴ ζωὴ. Εἶναι αὐτὸ πὺ μᾶς κάνει τὴ γλώσσα του (στὴν πρώτη τῆς ἐννοια ἀκόμα καὶ πρὶν τὴν ποιητικὴ) διαποτιστικῆ—παρόμοιο φαινόμενο στὴν πεζογραφία θὰ τὸ ἀπαντήσουμε στὸν Κ. Ταχτσῆ, παρὰ τὸ ἐντελῶς διάφορο τοῦ χῶρου — καὶ ὁπωςδήποτε πειστικῆ ἀκόμα κι ὅταν τὸ λεκτικὸ μας εἶναι ἄλλο ἀπὸ ἐκεῖνο τοῦ ποιητῆ. Στὴν «Ἑλληνικὴ Νύχτα» (1967 — 1974) ἢ παρενθετικὴ χρονολογία, ἐνδεικτικῆ. Ἀπὸ τὸ ποίημα «Ἀ-

θήνα, Νοέμβριος 1968» ἔως τὸ τελευταῖο τῆς ἐνότητος αὐτῆς «Τὰ παιδιὰ» στὰ ἐννέα αὐτὰ καμμάτια μᾶς δίνει τὸ μέτρο τῆς θεώρησής του γιὰ τὶς καταστάσεις μὲ Σεφερικὴ θὰ λέγαμε λιτότητα. Ὁ στίχος στὸ Γιώργο Γεραλῆ δίνεται μετὰ τῆ βίωση. Δὲν εἶναι ὁ Τურταϊκὸς ποιητῆς. Δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ὁ ἐπικαιρικὸς ποιητῆς καὶ λόγῳ ἴδιο συγκρασίας ποιητικῆς ἀλλὰ καὶ λό-

ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΝΕΓΡΕΠΟΝΤΗ

γῶ αισθητικῆς του καταγωγῆς. Πρόκειται γιὰ τρόπο λειτουργίας πὺ δὲν μπορούμε νὰ καταλογίσουμε οὔτε στὰ ὑπὲρ οὔτε στὰ κατὰ. Θὰ πρέπει νὰ τὸν δοῦμε ἀπ' τ' ἀποτελέσματα μόνου πὺ δίνει. Κι αὐτὰ εἶναι πειστικά.

Ἦραία ἢ γῆ μου. Κι ἀπέραντη σάν τὸ πουλὶ τῆς αὐγῆς.

Ἦταν ὠραῖος ἀληθινὰ ὅταν ἔσμιξε τὸ πρῶτο χάραμα τρυφερὴ λάμψη. Πιὸ πολὺ ἀπὸ σύμβολο Μιά ἀνθρώπινη περίπτωση.

Ἀλλὰ ὅλα τὰ λόγια ἀνίκανα καὶ ἄχρηστα γιὰ ποιήματα ὅπως αὐτὰ. Νιώθει τὴν ἀνάγκη νὰ τὰ ἀναδημοσιεύσει ὀλόκληρα καὶ ὅλα. Νιώθει τὴν ἀνάγκη νὰ πείς «Διαβάστε τα!». Ὁχι μόνον γιὰ τὴν προσέγγιση ἐνός ἄλλου θάθους τῶν σκοτεινῶν ἐκείνων χρόνων, ἀλλὰ καὶ σάν μίαν ἄλλη μαθητεία ἀπὸ ἐκεῖνη πὺ κοντεύει νὰ μᾶς συνηθίσει ἢ δίχως ἀληθινὴ ἐμπνευση εὐκολογραφίας. Θὰ σημειώσουμε ἀπλὰ τοὺς τίτλους τῶν ἄλλων ἐνοτήτων — πὺ εἶναι ὅλες στὸ ἴδιο ὕψος — «Εἰς Μνήμη» (τέσσερα ποιήματα σπάνιων ἐλεγειακῶν τόνων γιὰ τὸ θάνατο καὶ γιὰ στιγμῆς πὺ δὲν πρόκειται νὰ ἐπανέλθουν ποτέ πιά); «Ἡ Φαρέτρα 1968 — 1969» (ὅπου ὁ ποιητῆς «κρύφα συνήθως» καταφεύγει στὴν Καβαφικὴ μέθοδο τοῦ ιστορισμοῦ γιὰ νὰ δώσει σαρκαστικὰ καταστάσεις ὑποδιδαστικῆς τοῦ ἀνθρωπισμοῦ. Καὶ παρὰ τὸ «κρύφα» πρέπει νὰ τὸ ἀναφέρουμε· αὐτὰ τὰ ποιήματα ὁ Γιώργος Γεραλῆς στὶς ζοφερῆς μέρες τῆς δικτατορίας τὰ δημοσίευσε σὲ περιοδικὰ. Ὁ συμβολισμὸς τους ἦταν κατάδηλος. Καὶ τὸ ἀναφέρουμε ἀπὸ βαθύτηρη ὑποχρέωση ἀπέναντι στὴ σεμνότητα τῆς σιωπῆς τοῦ ποιητῆ ὅταν ἢ ἐννοια τῆς «ἀντίστασης» ἔχει τόσο διευρυνθεῖ...), «Πόσο ἀπλὸς εἶναι ὁ θάνατος» (ποιήματα περισσότερο προσωπικὰ ἀλλὰ μεταδόσιμα κι εἰσπραττόμενα) καὶ «Σ' ἔναν ἄλλο Πλανήτη» (μ' ἓνα μόνου ποίημα) Μετοικήσια. Ὑφῆς μεταφυσικῆς ἀφιερωμένο «στὸν ψηλὸ Ἰσκιό τοῦ Παναγῆ Λακατσᾶ» ὅπως λέει ὁ ποιητῆς καὶ πὺ θάχαμε νὰ παρατηρήσουμε πῶς καὶ τὸν ὑπερθετικὸ στὸ ἐπίθετο γιὰ τὸν Παναγῆ Λακατσᾶ καὶ πάλι θὰ τὸν βρίσκουμε λίγο...).

Τελειώνοντας βρίσκω πολὺ λίγα καὶ πολὺ φτωχὰ τὰ ὅσα ἔχω πει γιὰ τὸ βιβλίο τοῦ Γιώργου Γεραλῆ. Τὸ μόνου πὺ μπορῶ νὰ πῶ εἶναι νὰ ἐπαναλάβω: Διαβάστε το!